

Mimnermo

Ankica Mamić

Uspoređujući Mimnerma s njegovim suvremenicima, možemo reći: koliko su god Tirtejeve i Kalinove pjesme veličale junaštvo i hrabrost pozivajući sugrađane da krenu u borbu i izricale sjajnu pohvalu onome tko je pao za domovinu, toliko Mimnermove elegije veličaju mladost i sve što je lijepo u životu, izražavajući ujedno i strah od starosti:

2. /6. Diehl/

Αἶ γὰρ ἄτερ νόσων τε καὶ ἀσφαλῆων μελεδωνέων
ἔξηκοντάετη μοῖρα κίχου θανάτου.

/Kamo sreće da nas bez bolesti i bez teških briga zatekne sudbina smrti u šezdesetoj godini./

Neprestano ističe kratkotrajnost mladosti Ἄλλ' ὀλιγοχρόνιον

πίπνεται ὥστερ ὄναρ ἥβη τιμήεσσα....
naglašavajući da nam preostaju dvije odlučije od kojih nijedna nije nimalo privlačna: starost, mučna i teška koja se opasno nadnosi čovjeku na glavu.... τὸ δ' ἀσφαλῆον καὶ ἄμορφον
πῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπεκρέματα
ἔχτρον ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὃ τ' ἀγνωστον τιθεῖ ἄνδρα
βλάπτει δ' ὀφθαλμούς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

3. /5. Diehl/

i smrt, koja je za Mimnerma uvijek privlačnija.

Ἥμεῖς δ' οἶά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὤση
ἕκτος, ὅτ' αἶψ' αὐτῆς αὐξεται ἡελίου
τοῖς ἕκελοι πῆχυιον ἐπὶ χρόνον ἀνεσιν ἥβης
τεροσμένα πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακόν
οὔτ' ἀγαθόν· κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναί,
ἣ μὲν ἔχουσα τέλος πῆρας ἀσφαλέου,
ἣ δ' ἔτερη θανάτοιο· μίνυν δὲ πίπνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ' ἐτι πῆν εἰδνεται ἡελίος.
αὐτὰς ἐπὶν δὴ τοῦτο τέλος παρεμείψεται ὤσης,
αὐτίκα δὲ τεθνάναι βέλτιον ἢ βίωτος.
πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ πίπνεται· ἄλλοτε οἶκος
τρυχοῦται, πενίης δ' ἔρη δδυνηρὰ πέλει.
ἄλλος δ' αὖ παίδων ἐπιδευέται, ὧν τε μάλιστα
ἡμείρων κατὰ πῆς ἔρχεται εἰς Αἴδην.
ἄλλος νόσον ἔχει θυμοφύερον· οὐδὲ τίς ἔστιν
ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

1. /2. Diehl/

Kao što lišće raste u precvjetno proljetno doba (grije ga sunčev žar zrakama svojim), i nas

upravo tako samo kratko vrijeme veseli
 predivne mladosti cvijet; čak niti dobro ni zlo
 bogovi ne daju nama da spoznamo. Dvije su Sudbe
 crne pred nama, tu: jedna je opaka smrt,
 druga je mučna starost, a plodovi mladosti traju
 jedan trenutak tek, koliko sunčani trak.
 Kada trenutak taj prođe i mladosti doba proteče,
 umrijeti bolje je tad negoli ostati živ.

/Prijevod: D. Škiljan, Iz grčke lirike, Zgb.1975./

Od Mimmerma smo naslijedili najstarije erotske elegije posveće-
 ne sviračici Nani /Νανώ /. Iako u fragmentima koji su sačuva-
 ni ni na jednom mjestu ne nalazimo njezino ime, ipak je gotovo
 sigurno da ga je samo duboka i iskrena ljubav prema toj ženi
 mogla inspirirati da napiše ovako divne i osjećajne stihove.

τίς δὲ βίος, τί δὲ τεργνὸν ἄτες χρυσῆς Ἀφροδίτης,
 τεύναίην, ὅτε μοι μεκέτι ταῦτα μέλοι
 κρυπταδίη φιλότης καὶ μέλιχα δῶρα καὶ εὐνή.
 οἱ ἦρως ἀνὴρ πίνεταί ἀρπαλέα
 ἀνδράσιν ἢ δὲ γυναῖξιν. ἔπει δ' ὀδυνηρὸν ἔτέλυζ
 τῆρας, δ' ἴ' αἰσχρὸν ὁμῶς καὶ κακὸν ἄνδρα τιθεῖ,
 αἶει μιν φρένας ἀμυρὶ κακαὶ τεύρασι κέρμνακι,
 οὐδ' αὐτὰς προσφῶν τέστεται ἡελίου,
 ἀλλ' ἐχθρὸς μὲν παῖσιν, ἀτίμαστος δὲ γυναῖξιν.
 οὗτος ἀρπαλέων τῆρας ἔθηκε θεός.

Kakav je život, i što je užitak bez ljubavi zlatne?

Odmah da umrem bar, kada mi ne bude drag
 slatki ljubavi dar ni krevet ni ljubljenje tajno:
 cvijeće mladosti to uvijek mami nas sve,
 bilo mladiće bilo djevojke. Maska kad starost
 dođe, čovjeka tad pruružnim čini i zlim,
 srce mu tare stalno crnim brigama mnogim,
 radosti nema za nj, gleda li sunčani sjaj.
 Zene ga mrže, i više ga ne vole njegova djeca:
 tako tegobnu kob starosti dosudi Zeus.

/Prijevod: D. Škiljan, "Iz grčke lirike", Zgb. 1975./

Kad su Lidani zauzeli pjesnikov rodni grad Kolofon, donijeli
 su sa sobom orijentalni mentalitet, te umjesto dotadašnjega
 naivnog zadovoljstva zbog pukoga postojanja, Mimmermovi su-
 građani počinju uživati u životu, pokazivati neizmjernu obi-
 jest i radost. Taj se istočnjački stav odrazio u cjelokupnom
 Mimmermovu djelu.

Uz navedene pjesme spominje se i elegija u kojoj je opjevao
 boj Smirnjana s Lidanima, Ona bi po svojoj temi pripadala u
 krug Tirtejevih i Kalinovih elegija. No, sasvim se sigurno mo-
 že tvrditi da su upravo nježne, melankolične, ljubavne elegije
 te koje su Mimmermu donijele slavu, pa su mu još za života da-
 li nadimak Λυγαστάδης (sin blagoglasna pjevača).

Ukratko, dakle, možemo reći da je Mimmermo svojim nevelikim
 književnim djelom ostavio neizbrisive tragove u grčkoj knji-
 ževnosti. Njegova je poezija puna snage i nosi u sebi ljudsku
 istinu. Strah od starosti o kojem Mimmermo divno pjeva, dubo-
 ko je prirodan svakom čovjeku ma koliko to ponekad pokušavamo
 sakriti.

Na njegovo će se djelo nadovezati Semonid, dovodeći grčku li-
 riku gotovo do savršenstva.